

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ» МОЗ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора, члена-
кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука**

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»
У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ
ОСВІТІ УКРАЇНИ»**

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

**21-22 травня 2015 року
м. Тернопіль**

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2015

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

«Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука (Тернопіль, 21–22 трав. 2015 р.) / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 608 с.

теоретичні дані, але й фотографії та відеоматеріали про хворих з досліджуваною патологією, дані фіброгастро-дуоденоскопії, колоноскопії та інших інструментальних методів дослідження, ілюстративні особливості патоморфології, по можливості, демонстрація хворих з характерним зовнішнім виглядом при тій чи іншій патології травного тракту.

При проходженні лікарями циклів підвищення кваліфікації з гастроентерології на кожному практичному занятті використовуються методичні матеріали з повним набором завдань та вправ. Розроблені та використовуються в навчальному процесі багатоетапні завдання. При їх складанні використана узагальнена схема, що включає: ситуацію, формулювання додаткових питань з історії хвороби, доповнення ситуації з відповідей на питання і даних огляду, проведення диференціального діагнозу, вибір необхідного обсягу лабораторних досліджень та доповнення інформації за їх результатами, аналіз інформації, постановка заключного діагнозу, призначення схеми лікування та рекомендацій.

На кафедрі є папки для самостійної підготовки курсантів, які включають ситуаційні задачі, тестові питання з різних розділів гастроентерології, наочні схематичні зображення етапів багатофазного дуоденального зондування, внутрішньошлункової рН-метрії, ілюстративний матеріал.

В ході навчання на циклах спеціалізації та ТУ слухачі вивчають основи діагностики захворювань шлунково-кишкового тракту - огляд хворого, пальпацію, перкусію, а також інструментальні методи дослідження, що включають ультразвукове дослідження, фіброгастро-дуоденоскопію, ректороманоскопію, колоноскопію, ірітографію, гістологічне дослідження, за допомогою яких можлива остаточна постановка діагнозу.

Існують такі форми навчання слухачів циклу спеціалізації, як самостійна курація хворих у відділенні гастроентерології, написання історій хвороби, участь у

розборі тематичних хворих на практичних заняттях спільно з викладачем. На циклах ТУ та ПАЦ використовуються ділові ігри, що моделюють реальну модель професійної роботи лікаря з хворим. Лікарі гастроентерологи мають можливість брати участь в обходах, в обстеженні хворих, у роботі наукового медичного суспільства. На практичних заняттях використовуються мультимедійні презентації, електронні атласи, слайди, муляжі, навчальні таблиці. Проводяться заняття з удосконалення практичних навичок.

Висновки. Використання засобів наочності, блоків розвиваючих вправ і завдань у процесі вирішення яких можливий і необхідний розбір логіки інтерпретації даних, дозволяють більш ефективно навчити лікарів на циклах спеціалізації, ПАЦ, ТУ.

Література:

1. Звягінцева Т.Д. та співав. Досвід післядипломної підготовки лікарів - гастроентерологів //Сучасна післядипломна освіта: досягнення, проблеми, перспективи: матеріали навчально - наукової конференції/під ред. О.М. Хвисяюка, М.І. Хвисяюка, В.Г. Марченко-Харків: "Оберіг", 2013.-С.113.

2. Панчишин Н.Я., Смирнова В.Л., Литвинова О.Н., Галицька-Хархаліс О.Я Використання ділових ігор у практичній підготовці майбутніх лікарів на теоретичних кафедрах // Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі : матеріали Х ювілейної Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 18-19 квіт. 2013 р.) : у 2 ч. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. - Тернопіль : ТДМУ, 2013. - Ч. 1. - 634 с

3. Про удосконалення післядипломної освіти лікарів : наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1088 від 10.12.2010р.

УДК: 616.24 - 053.2 : 378.147

ВИКЛАДАННЯ КУРСУ "ПУЛЬМОНОЛОГІЯ" НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ: ШЛЯХ ВІД СТУДЕНТА ДО ІНТЕРНА - ЛІКАРЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ, СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ

О.В. Зубаренко, Л.Г. Кравченко, Н.Г. Лотыш, Н.Ю. Горностаєва, К.О. Гурієнко, О.Є. Півак, Р.М. Папінко
Одеський національний медичний університет

TEACHING THE COURSE "PULMONOLOGY" AT THE DEPARTMENT OF PEDIATRICS: THE WAY FROM A STUDENT TO INTERN - GENERAL PRACTITIONERS, FAMILY PHYSICIANS

O.V. Zubarenko, L.G. Kravchenko, N.G. Lotysh, N.U. Gornostaeva, K.O. Gurienko, O.E. Pivak, R.M. Papinko
Odessa National Medical University

Робота присвячена особливостям викладання питань пульмонології на кафедрі педіатрії інтернам - лікарям загальної практики, сімейним лікарям. Наводяться сучасні наукові знання з пульмонології, практичні заняття проходять в дитячій поліклініці, впроваджуються інноваційні технології. Акцентовано увагу на первинній медичній допомозі, профілактиці при респіраторній патології у дітей. Програму для лікарів-інтернів складено з урахуванням тематики 6 курсу. Ознайомлення з чинними педіатричними пульмонологічними стандартами здійснюється у порівнянні з аналогічними терапевтичними стандартами. Зазначене стимулює творчу активність та відповідальність інтернів, оптимізує педагогічний процес.

Summary. The work is devoted to features of the teaching of Pulmonology at the Department of Pediatrics for interns - general practitioners, family physicians. The modern scientific knowledge of Pulmonology, practical classes are held at the children's clinic, introducing innovative technologies are given. Attention is accented on primary care and prevention at respiratory disease in children. The program for medical interns is designed according to the thematic plan of the 6th course. Awareness about current pediatric pulmonology primary standards is based on comparison with similar therapeutic standards. The presented material stimulates creativity and responsibility of interns, optimizes the educational process.

Вступ. Більшість звернень дітей до лікарів амбулаторної ланки пов'язано з хворобами органів дихання, тому пульмонологічна тематика є важливою в навчанні інтернів [3]. В останні роки простежується зростання інвалідизації через респіраторну патологію. У зв'язку з цим актуальними є

удосконалення питань ранньої діагностики, адекватної терапії і профілактики на рівні первинної ланки охорони здоров'я [4].

Основна частина. З метою удосконалення системи підготовки головного фахівця первинної ланки медичної допомоги викладання циклу педіатрії для інтернів - лікарів

загальної практики, сімейних лікарів здійснюється на кафедрі педіатрії, яка має клінічні бази: 2 багатопрофільні дитячі лікарні (з відділеннями неонатології, алерго-пульмонології, нефро-, гастро-, неврологічного профілю), 2 дитячі поліклініки.

Засвоєння курсу пульмонології передбачає наявність у інтернів базових знань, які вони отримують на стаціонарних кафедрах на III курсі (пропедевтична педіатрія), на VI курсі (відведено 24 год. на пульмонологічну тематику). Між кафедрами педіатричного профілю існує певна наступність та послідовність у викладанні дисципліни "Педіатрія". Втім, як свідчать результати тестування на I-му році навчання в інтернатурі, "виживання" цих знань недостатнє.

Для оптимізації викладання курсу "Пульмонологія" практичні заняття з тем "ГРВІ", "Гострі бронхіти" та інш. проводяться на базі дитячої міської поліклініки, що дозволяє наблизити інтернів до реалій їх майбутньої практичної роботи. Поліклініка обслуговує район з 35,6 тис. дитячого населення, технічно та кадрово обладнана за сучасними вимогами.

Поліклінічний цикл з пульмонології доручено викладачу, кандидату медичних наук, який має вищу кваліфікаційну категорію з педіатрії, з 10-ти річним досвідом роботи у дитячій поліклініці.

Головним завданням поліклінічного етапу навчання ставимо засвоєння навичок прийому здорової та хворої дитини в поліклініці, визначенні обсягу необхідного лабораторно-інструментального дослідження, інтерпретації результатів у віковому аспекті та прийняття рішення щодо госпіталізації у разі показань, наданні невідкладної допомоги при критичних станах. Важливе місце відводимо питанням профілактики респіраторних захворювань (первинна, вторинна, третинна), вакцинопрофілактиці, диспансеризації [1, 2].

Оптимізація процесу включає впровадження інтерактивних методів навчання (дистанційний метод, метод "Презентації", "Ділова гра" , робота в симуляційному кабінеті для засвоєння навичок серцево-легеневої реанімації та інш.). Обов'язковий, відповідальний момент навчання -

засвоєння протоколів з діагностики та лікування основних респіраторних нозоформ (пневмонія, бронхіт, бронхіальна астма та т.п.). При цьому ознайомлення з чинними педіатричними пульмонологічними стандартами здійснюємо у порівнянні з аналогічними терапевтичними.

Для активізації самопідготовки інтернів на кафедрі підготовлено ряд навчальних посібників, в т.ч. - "Педіатрія (пульмонологія та алергологія дитячого віку)", сумісно з іншими кафедрами педіатричного профілю - "Педіатрические навыки в практике семейного врача и педиатра", "Практикум семейного врача и педиатра".

Висновки. Навчання інтернів - лікарів загальної практики, сімейних лікарів з курсу "Пульмонологія" на базі кафедри педіатрії, акцентування уваги на поліклінічних аспектах респіраторної патології у дітей, невідкладній допомозі при патологічних станах дозволяє удосконалити педагогічний процес, підвищити якість навчання інтернів - головних фахівців первинної ланки медико-профілактичної допомоги.

Література:

1. Педиатрические навыки в практике семейного врача и педиатра: учебн. пособ. / А.В. Зубаренко, Н.Л. Аряев, Е.А. Старец [и др.] - Одесса: Печатный Дом, Друк Південь, 2014.- 232 с.

2. Практикум семейного врача и педиатра: учебн.пособ. / [А.В. Зубаренко, Н.Л. Аряев, Е.А. Старец и др.] - Одесса: Печатный Дом, Друк Південь, 2015.- 224 с.

3. Профилактическая педиатрия / Под общ.ред. Зубаренко А.В., Л.Г. Кравченко. - Одесса: "Пресс-курьер" , -2011.- 348 с.

4. Удосконалення засвоєння практичних навичок і методик студентами та лікарями-інтернами - важлива складова кадрової перебудови первинної ланки медичної допомоги населенню України / О.П. Волосовець, Ю.П. П'ятницький, І.С. Вітенко та ін. // Медична освіта, 2012. - №3. - С. 5-6.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ В НАВЧАННІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

О.В. Зубаренко, Т.В. Стоєва, Л.Г. Кравченко, Н.Л. Весілик, Н.Г. Лотини

Одеський національний медичний університет

Знання основ правового регулювання медичної діяльності та відповідальності за порушення законодавства – необхідна складова роботи кожного лікаря. Враховуючи те, що педіатри-інтерни більш наближені до реалій медичної діяльності, у процесі очного та заочного навчання стикаються з проблемами взаємовідносин лікаря і пацієнта, лікаря і батьків пацієнтів, інтерни повинні вміти надавати правову оцінку в певних ситуаціях та самостійно приймати правомірні рішення, працювати з нормативно-методичною літературою, належним чином оформляти офіційні медичні документи та ін.

Головні поняття з цих питань закладаються студентам 4 курсу медичного факультету при вивченні дисципліни «Медичне правознавство».

У зв'язку з цим метою роботи було визначення обсягу збереження знань щодо основних правових аспектів медичної сфери.

Для вирішення поставленої мети ми провели анкетування 42 інтернів-педіатрів з розділів: медичне правознавство в системі вищої медичної освіти; правові основи організації охорони здоров'я; визначення несприятливих наслідків у медичній практиці; правопорушення та юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Анкета включала 16 питань.

Результати дослідження: проведене опитування інтернів-педіатрів показало недостатньо високий рівень знань з деяких питань цього напрямку. Так, вид відповідальності як кримінальну

з правовідносин або дій лікаря правильно означили лише 9 (21,4%) інтернів, як адміністративно-правову вірно визначили 12 (28,6%), а цивільно-правову – майже половина респондентів, аналогічні дані отримано з інших питань.

У зв'язку з цим на семінарських заняттях, ми включаємо додаткові юридичні розділи, прив'язуючи до теми, що розглядається. Наприклад, тему «Лікування пневмоній у дітей» супроводжуємо питаннями ятрогенії, тему «Набуті імунодефіцитні стани» – юридичними аспектами профілактики та лікування ВІЛ/СНІДУ. На практичні заняття виносимо конкретні ситуаційні завдання з акцентом на визначення правопорушень в сфері охорони здоров'я дітей та юридичної відповідальності.

Така тактика сприяє закріпленню знань лікарів-інтернів щодо нормативно-правових аспектів в медицині та попередженню можливих помилок.

Література:

1. Закон України № 2341–III від 05.04.2001 р.//«Новости медицины и фармации». – 2008. – 15(252).

2. Вакес Абанто Х.Э. Медицинская деятельность и законодательство страны// Новости медицины и фармации. – 2013. – 17(471).

3. Беденко Е.А., Серегин А.Ю. Юридические аспекты врачебной деятельности // Новости медицины и фармации. — 2007. — 6(210).